

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 191/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť R., T., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 S 2/2007 z 19. decembra 2007 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 56/2008 z 12. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. mája 2009 doručená sťažnosť R. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 S 2/2007 z 19. decembra 2007 a rozsudkom Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 56/2008 z 12. februára 2009.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla, že 17. júla 2006 podala *„návrh na odstránenie chýb v katastrálnom operáte Správe katastra L., nakoľko bola skonštatovaná chyba, týkajúca sa označenia vlastníka na liste vlastníctva č. 828, v dôsledku čoho bolo zahájené v zmysle § 59 zák. č. 162/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov konanie o oprave chyby v katastri...“*. V návrhu žiadala, aby bola označená za vlastníka predmetnej parcely registra č. 1507 o výmere 198 142 m².

Správa katastra v L. (ďalej len „správa katastra“) 11. augusta 2006 nevyhovela jej žiadosti a vo svojom rozhodnutí sp. zn. X 231/2006 konštatovala, že zápis správy katastra bol chybné vykonaný *„nakoľko v pozemnoknižnej vložke č. 421 bol na základe čd. 35/1964 zo dňa 8. 1. 1964 ako vlastník zapísaný Československý štát v správe Západoslovenské žriedla n. p. S. v podiele vo veľkosti 1/1 a to na základe zriaďovacej listiny Ministerstva zdravotníctva č. LZ - k nehnuteľnostiam vedeným v tejto pozemnoknižnej vložke“*.

Sťažovateľka podala 28. augusta 2006 na Katastrálnom úrade v N. (ďalej len „katastrálny úrad“) odvolanie proti rozhodnutiu správy katastra z 11. augusta 2006. Katastrálny úrad toto rozhodnutie zrušil a vec jej vrátil na ďalšie prerokovanie a rozhodnutie.

Dňa 23. novembra 2006 vydala správa katastra rozhodnutie sp. zn. X 231/2006, ktorým jej žiadosti o opravu chyby v katastrálnom operáte opätovne nevyhovela. Proti rozhodnutiu správy katastra z 23. novembra 2006 podala sťažovateľka odvolanie, ktorému katastrálny úrad rozhodnutím sp. zn. Xo 21 /2006-8/Kr z 5. februára 2007 však nevyhovela a jej odvolanie zamietol.

Sťažovateľka následne podala 12. apríla 2007 na krajskom súde žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Krajský súd jej žalobu zamietol.

Počas súdneho konania však správa katastra rozhodnutím sp. zn. X 58/2007 z 11. júla 2007 vykonala opravu údajov v katastrálnom operáte tak, že za vlastníka parcely č. 1507 v katastrálnom území S. označila „Československý štát v správe Západoslovenských žriediel n. p., S. a vymazala vlastnícky zápis Obce S.“.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa stotožňuje s názorom správneho orgánu, že *„opravu chybných údajov treba v praxi ponímať ako opravu chýb v písaní a počítaní“*, pričom sťažovateľka textovú správnosť zápisu nespochybnila a ani nevyvrátila a žiaden z jej argumentov *„nezakladá právny dôvod na zrušenie žalobou napadnutého rozhodnutia a súd nezistil ani nezákonnosť postupu správnych orgánov“*.

Proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 S 2/2007 z 19. decembra 2007 podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 8 Sžo 56/2008 z 12. februára 2009 tak, že potvrdil rozsudok krajského súdu. V odôvodnení rozsudku sa stotožnil so závermi krajského súdu, že sťažovateľka v konaní nepredložila *„inú verejnú listinu, ktorá by v rámci opravy chyby v katastrálnom operáte odôvodňovala zmenu v osobe vlastníka“*.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti tvrdí, že krajský súd a najvyšší súd porušili jej základné právo vlastníť majetok, ktoré zaručuje čl. 20 ods. 1 ústavy a tiež čl. 1 dodatkového protokolu, tým, že nepostupovali podľa zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“). Sťažovateľka sa domnieva, že podľa citovaného zákona preukázala svoje vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam na základe verejnej listiny, a preto *„správa katastra bola v zmysle § 59 v spojitosti s § 70 a § 78 ods. 1 katastrálneho zákona povinná vykonať opravu chýb v katastri“*.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti k tomu uvádza, že *„krajský súd aj najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach konštatovali, že v danom prípade jedinou rozhodujúcou verejnou listinou je PKV č. 421, pričom tam zaznamenaný zápis vlastníka k parcele č. 1507 vykonaný dňa 31. 1. 1950 bol v súlade s platnými právnymi predpismi.“*

Oba súdy bez akéhokoľvek bližšieho vysvetlenia nevzali do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ v konaní predložil verejnú listinu - PKV č. 5., ako aj iné listiny: vyhláška ministra zdravotníctva zo dňa 17. 12. 1948, potvrdenie Ministerstva zdravotníctva SR zo dňa 25. 10. 2006 zn. 25988-2/2006-OL, žiadosť KNV č. 870-28/12-49-XI/1 zo dňa 31. 1. 1950, administratívna dohoda o prevzatí správy národného majetku zo dňa 13. 10. 1954, zriaďovacia listina Ministerstva zdravotníctva zo dňa 27. 12. 1955.“.

Sťažovateľka v tejto veci tiež poukazuje na to, že „parcela číslo 1507 v katastrálnom území S. bola pôvodne vedená v PKV č. 5. Ako vlastníka nehnuteľností bola označená A. v T. - právny predchodca sťažovateľa, pričom z ostatných listín... bolo jednoznačne preukázané, že zápis vlastníckeho práva v prospech Československého štátu v PKV č. 421 a následne na liste vlastníctva č. 828 bol vykonaný chybné a vlastníkom predmetného pozemku je stále R.

Na základe uvedeného, napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu mali zrušiť rozhodnutie katastrálneho úradu, ktorý nevyhovel návrhu na opravu chyby v katastri nehnuteľností, nakoľko kataster nehnuteľností ako štátny informačný systém, ktorý je verejný, musí poskytovať pravdivé informácie o nehnuteľnostiach a o právach k nehnuteľnostiam. V zmysle vyššie citovaných ustanovení katastrálneho zákona je správa katastra povinná opraviť chybné údaje v katastrálnom operáte aj ex offo. Správa katastra je pritom povinná opraviť nielen chyby vyplývajúce z vlastnej činnosti, ale aj z činnosti jej predchodcov...

Súdy však, stotožňujúc sa s rozhodnutím katastrálneho úradu, v napadnutých rozhodnutiach nesprávne aplikovali zákon, keď podľa výkladu krajského súdu, s ktorým sa stotožnil aj najvyšší súd, opravu chybných údajov treba v praxi považovať ako opravu chýb v písaní a počítaní. Takýto reštriktívny výklad právnej normy je však v absolútnom rozpore s účelom a zmyslom ustanovenia § 59 katastrálneho zákona a v praxi vylučuje akúkoľvek možnosť postupu podľa § 78 ods. 1 katastrálneho zákona, podľa ktorého zápisy práv k nehnuteľnostiam v evidencii nehnuteľností vykonané do 31. decembra 1992 preukazujú pravdivosť skutočností v nich uvedených, ak sa nepreukáže opak. Ak sa preukáže opak, správa katastra opraví zápis. Takýto výklad obchádza zákonnú úpravu, bez možnosti sťažovateľa domôcť sa svojich práv zákonným postupom podľa § 59 katastrálneho

zákona, ktorý nepochybné takúto možnosť poskytuje, a nie je preto v danom prípade nevyhnutné domáhať sa svojich práv určovacou žalobou v občianskoprávnom súdnom konaní.

Súdy neprihliadajúc na vyššie uvádzané skutočnosti rozhodovali na základe reštriktívneho výkladu právnej normy, nerešpektujúc jej podstatu a zmysel, pričom takýmto spôsobom interpretácie a aplikácie zákonného predpisu zásadne popreli účel a význam katastrálneho zákona...“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky určuje, že rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozsudok sp. zn. 8 Sžo 56/2008 zo dňa 12. 02. 2009 a rozhodnutím Krajského súdu v Nitre rozsudok č. k.: 15 S 2/2007-68 zo dňa 19. 12. 2007 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 56/2008 zo dňa 12. 02. 2009 a rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k.: 15 S 2/2007-68 zo dňa 19. 12. 2007 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Nitre nové konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovených zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam alebo slobodám je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy subsidiárna, lebo je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 S 2/2007 z 19. decembra 2007, ktorým zamietol jej žalobu o preskúmanie rozhodnutia katastrálneho úradu a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 56/2008 z 12. februára 2009, ktorým potvrdil napadnuté rozhodnutie krajského súdu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok...

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov uvedených v tomto zákone.

Vychádzajúc z uvedeného princípu subsidiarity ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti skúmal, či má právomoc konať o sťažnosti sťažovateľky, a dospel

k záveru, že ochranu vlastníckemu právu pred jeho ohrozením alebo porušením zásadne poskytujú všeobecné súdy, nie ústavný súd.

Podľa čl. 142 ods. 1 prvej vety ústavy súdy rozhodujú o občianskoprávných a trestných veciach.

V súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 116/05, III. ÚS 218/07, III. ÚS 70/08) ústavný súd poznamenáva, že absencia porušenia ústavnoprávných princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľky hmotnoprávneho charakteru podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 1 dodatkového protokolu). Ústavný súd zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (napr. m. m. II. ÚS 78/05). V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (II. ÚS 71/07).

Rozhodovanie o základnom práve podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (aj čl. 1 dodatkového protokolu) všeobecným súdom a nevyhovenie žalobe v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov podľa ustanovení § 244 ods. 1 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku nemožno chápať ako poškodenie označených základných práv sťažovateľky podľa ústavy a dodatkového protokolu.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd teda konštatuje, že nie je oprávnený konať a rozhodovať v tejto veci, pretože o nej konali a rozhodli všeobecné súdy. Navyše z odôvodnenia sťažnosti, ale najmä petitu sťažnosti, ktorým je ústavný súd pri svojom rozhodovaní podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, nevyplýva námietka

sťažovateľky, že všeobecný súd súčasne porušil aj niektoré z jej ďalších základných práv vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 50 ústavy.

O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením, čo však nie je prípad sťažovateľky. Aj keď všeobecné súdy nevyhoveli jej žalobe o preskúmanie rozhodnutia katastrálneho úradu, na druhej strane najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 8 Sžo 56/2008 z 12. februára 2009 uviedol, že rozhodnutím správnych orgánov nie sú dotknuté práva sťažovateľky „*domáhať sa ochrany vlastníckeho práva v občianskoprávnom konaní na príslušnom okresnom súde*“.

Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) (obdobne napr. III. ÚS 109/09).

Sťažnosť bola písomne podaná právnym zástupcom JUDr. J. Č., B., ale k sťažnosti právny zástupca plnú moc nepredložil, preto ústavný súd na jeho podanie neprihliadol.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ostatnými nárokmi sťažovateľky už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009